

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2013**

**Wytyczne dotyczące przygotowania
Studiów Wykonalności
dla projektów ubiegających się o dofinansowanie
z Regionalnego Programu Operacyjnego
dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego
na lata 2007-2013
w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej**

Projekt

Toruń, kwiecień 2008

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

Wstęp	3
Struktura i zakres Studium Wykonalności.	4
1. Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie	4
2. Definicja projektu	4
3. Charakterystyka projektu	4
3.1. Podstawowe informacje	4
3.1.1. Tytuł projektu	4
3.1.2. Lokalizacja projektu	4
3.2. Polityka rządowa, regionalna i lokalna.	5
3.3. Analiza otoczenia społeczno – gospodarczego projektu	5
3.4. Zidentyfikowane problemy	6
3.5. Logika interwencji	6
3.5.1. Cel ogólny (oddziaływanie) projektu	6
3.5.2. Produkty i rezultaty (cele szczegółowe) wraz z metodologią ich monitoringu	6
3.5.3. Komplementarność projektu z innymi działaniami	7
3.6. Analiza instytucjonalna	8
3.6.1. Podstawowe informacje o podmiocie wdrażającym projekt	8
3.6.2. Beneficjenci projektu	8
3.6.3. Wykonalność instytucjonalna projektu	8
3.6.4. Trwałość projektu, zarządzanie projektem.	9
3.7. Analiza prawna wykonalności projektu	9
3.8. Promocja projektu	9
3.9. Plan wdrożenia przedsięwzięcia	9
4. Analizy specyficzne dla sektora	10
4.1. System kanalizacyjny	10
4.1.1. Stan aktualny	10
4.1.2. Stan projektowany	10
4.2. System wodociągowy	10
4.2.1. Stan aktualny	10
4.2.2. Stan projektowany	11
5. Analiza opcji	11
6. Plan inwestycyjny	11
7. Analiza finansowa	11
8. Analiza ekonomiczna	11
8.1. Analiza kosztów i korzyści	11
8.2. Analiza efektywności kosztowej w oparciu o dynamiczny koszt jednostkowy	11
9. Analiza oddziaływania na środowisko	11

Wstęp

Celem wytycznych jest ujednolicenie zasad przygotowywania Studiów Wykonalności dla inwestycji z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej, realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Studium Wykonalności jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku aplikacyjnego. Informacje podane w Studium powinny być zgodne z danymi zawartymi we wniosku. Dokument ten powinien wskazać optymalny zakres projektu realizowanego przy najkorzystniejszym rozwiązaniu technicznym oraz pokazać jego zasadność, w szczególności pod względem finansowym, instytucjonalnym, prawnym i środowiskowym. Opracowanie ma także wykazać zgodność przyjętych rozwiązań z dokumentami programowymi, politykami UE i krajowymi oraz wskazać znaczenie projektu dla społeczności lokalnej i regionu.

Pomocne dokumenty:

- Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (MRR/H/14(1)09/2007).
- Wytyczne dotyczące metodologii przeprowadzania analizy kosztów i korzyści. Metodologiczne dokumenty robocze. DOKUMENT ROBOCZY NR 4.

Struktura i zakres Studium Wykonalności.

1. Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie

Rozdział ten powinien zawierać wszystkie najważniejsze informacje na temat projektu, którego dotyczy opracowanie. Zalecane jest zaprezentowanie:

- przedmiotu projektu;
- informacji podstawowych (beneficjent, tytuł, skrócony opis, lokalizacja, zgodność z celami RPO WK-P oraz innymi znaczącymi dokumentami, podstawowe wnioski z analizy otoczenia przedsięwzięcia);
- głównych problemów;
- logiki interwencji (cele, wskaźniki);
- wykonalności i trwałości projektu;
- wykonalności technicznej przyjętych rozwiązań;
- kosztów inwestycyjnych i struktury finansowania;
- wyników analizy finansowej i ekonomicznej;
- wniosków z analizy oddziaływania na środowisko.

Rozdział ten powinien w prostym do zrozumienia, przez osoby bez przygotowania technicznego, języku omówić podstawowe wyniki studium.

2. Definicja projektu

W rozdziale tym należy przedstawić zwięźle i jednoznacznie przedmiot i zakres projektu. Z rozdziału tego musi jednoznacznie wynikać, jakie działania będą realizowane w ramach projektu.

3. Charakterystyka projektu

3.1. Podstawowe informacje

3.1.1. Tytuł projektu

Tytuł projektu powinien być możliwie krótki, zwięzły i oddający charakter projektu. Należy zwrócić uwagę na to, aby tytuł projektu był zgodny z pozostałą dokumentacją dotyczącą projektu.

3.1.2. Lokalizacja projektu

Lokalizacja projektu powinna zostać określona w możliwie najbardziej szczegółowy sposób poprzez podanie nazwy powiatu, gminy, miejscowości, gdzie lokalizowany jest projekt. Ponadto należy podać nazwę aglomeracji, na terenie której będzie realizowany projekt, zgodnie z wpisem do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

3.2. Polityka rządowa, regionalna i lokalna.

W tej części dokumentu należy wykazać zgodność projektu z polityką krajową, regionalną i lokalną w zakresie ochrony środowiska. Należy wskazać jednoznacznie zgodność projektu z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 -2013. Wymagane jest również wyszczególnienie dokumentów strategicznych poprzez wskazanie spójności projektu z istniejącymi planami rozwoju i studiami uwarunkowań, planami rozwoju lokalnego, strategią województwa, powiatu, gminy itd. W punkcie tym należy przede wszystkim wykazać powiązanie projektu z celami wymienionymi w dokumentach strategicznych poprzez wskazanie odpowiednich zapisów i uzasadnienie powiązań oraz wpływ projektu na polityki horyzontalne.

3.3. Analiza otoczenia społeczno – gospodarczego projektu

W tej części należy wskazać kluczowe cechy danego terenu, na tyle dokładnie, żeby zrozumieć jakie problemy ma rozwiązać realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej.

- *Określenie i charakterystyka bezpośredniego otoczenia projektu*
- *Otoczenie społeczne* – należy podać podstawowe dane demograficzne dotyczące obszaru wraz z prognozami; zidentyfikować ewentualne problemy lub przewagi w aspekcie społecznym obszaru na tle regionu.
- *Infrastruktura techniczna* – należy scharakteryzować poziom podstawowej infrastruktury technicznej w obszarze realizacji projektu. Szczególnie dokładnie należy scharakteryzować stan rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej na danym terenie, opisując poziom zwodociagowania i skanalizowania obszaru, funkcjonalność i dostępność istniejącej infrastruktury dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych z obszaru objętego projektem. Nie bez znaczenia pozostaje również jakość dostarczanej wody oraz uciążliwość istniejącej infrastruktury.
- *Infrastruktura społeczna* - należy scharakteryzować poziom rozwoju podstawowej infrastruktury społecznej w obszarze realizacji projektu.
- *Otoczenie gospodarcze* – wskazać charakter, strukturę i skalę działalności gospodarczej w regionie; zidentyfikować ewentualne problemy lub szanse. Należy określić profil obszaru (rolniczy, przemysłowy, turystyczny, miejski itp.) oraz udział przedsiębiorstw w tworzeniu lokalnego / regionalnego rynku pracy.

- *Potencjał obszaru* – należy wskazać cechy obszaru, świadczące o jego potencjale, specyfice, unikalności, które mogą zostać wykorzystane lub umocnione poprzez realizację inwestycji; należy podać inne znaczące informacje o obszarze oddziaływania inwestycji.

3.4. Zidentyfikowane problemy

W tej części studium wykonalności należy określić najpoważniejsze, zidentyfikowane w toku analizy otoczenia społeczno-gospodarczego oraz strategicznych założeń rozwoju, problemy występujące na danym terenie/w danym sektorze. Należy następnie określić te problemy, które projekt ma rozwiązać lub przyczynić się do ich rozwiązania, wraz z uzasadnieniem wyboru.

3.5. Logika interwencji

Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy występujące na danym terenie/w danym sektorze jest realizowany przez beneficjenta projekt. Logika interwencji obrazuje logikę powiązania celów projektu, jego produktów oraz podejmowanych działań w spójną całość. W punkcie tym należy pokazać, w jaki sposób działania zaplanowane w ramach projektu, realizujące założone przez beneficjenta cele, przekładają się na likwidację lub ograniczenie zidentyfikowanych problemów.

3.5.1. Cel ogólny (oddziaływanie) projektu

Długofalowe konsekwencje zrealizowanego produktu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów końcowych. W tym punkcie należy opisać długoterminowe korzyści, jakie zostaną osiągnięte w danym sektorze/miejscowości w wyniku realizacji inwestycji.

3.5.2. Produkty i rezultaty (cele szczegółowe) wraz z metodologią ich monitoringu

Produkt – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej).

Wskaźniki produktu

Rozdział ten powinien zawierać tabelaryczną prezentację wskaźników produktu. Przy określaniu wskaźników produktu należy stosować następujące założenia:

- wskaźniki produktu muszą być przedstawiane narastająco;
- wartości bazowe powinny być mierzone w chwili przygotowywania wniosku o dofinansowanie;

- w kolejnych kolumnach należy przedstawić zakładany przyrost osiągania wskaźników w danym roku. Pomiar wartości docelowych powinien być dokonywany w momencie zakończenia rzeczowej realizacji projektu, natomiast w przypadku inwestycji wieloetapowych po ukończeniu każdego z etapów;
- wskaźniki produktu muszą zostać podane dla lat realizacji działań inwestycyjnych założonych w harmonogramie projektu.

Rezultaty można zdefiniować jako korzyści, jakie wynikną dla beneficjenta bezpośrednio po zakończeniu projektu w związku ze zrealizowanymi działaniami, tj. dostarczonymi mu usługami/dostawami materialnymi/inwestycjami.

Wskaźniki rezultatu

Należy tu zamieścić tabelaryczną prezentację wskaźników rezultatu. Przy określaniu wskaźników rezultatu należy stosować następujące założenia:

- wskaźniki rezultatu muszą być prezentowane w odniesieniu do wartości bazowych, mierzonych w czasie przygotowywania wniosku o dofinansowanie;
- dla projektu inwestycyjnego wskaźniki rezultatu muszą zostać określone wg stanu po oddaniu do użytku infrastruktury powstałej w ramach projektu; w przypadku projektów realizowanych na przestrzeni kilku lat, wskaźniki rezultatów mogą się pojawić w trakcie realizacji projektu po zakończeniu realizacji poszczególnych etapów projektu (otrzymaniu produktu).

W punkcie tym należy również opisać metodologię monitoringu każdego z wybranych wskaźników produktu/rezultatu, w tym częstotliwość pozyskiwania danych pomiarowych (w trakcie i/lub po zakończeniu realizacji projektu) oraz podmiot(y) odpowiedzialny(e) za przeprowadzenie monitoringu.

Wnioskodawca dokonuje wyboru wskaźników z Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13) stanowiącej załącznik nr 3 do wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej. Ewentualnie możliwe jest dodatkowo zaproponowanie własnych wskaźników.

3.5.3. Komplementarność projektu z innymi działaniami

Potencjalny projekt zgłaszany do dofinansowania może stanowić element szerszego przedsięwzięcia. W punkcie tym należy przedstawić działania komplementarne. Dotyczy to zarówno powiązań z projektami realizowanymi z dowolnych środków, które w jakikolwiek

sposób są komplementarne z proponowanym projektem lub mogą mieć jakikolwiek wpływ na jego realizację.

Komplementarność może także dotyczyć projektów realizowanych przez inne podmioty. Analizę komplementarności należy rozpatrywać w kontekście projektów już realizowanych lub też będących w trakcie realizacji.

3.6. Analiza instytucjonalna

3.6.1. Podstawowe informacje o podmiocie wdrażającym projekt

Należy podać nazwę, dane adresowe, formę prawną, rodzaj prowadzonej działalności. Informacje powinny być zgodne z danymi zawartymi we wniosku o dofinansowanie.

3.6.2. Beneficjenci projektu

Należy wskazać beneficjenta projektu. Beneficjent to podmiot, który jest stroną umowy o dofinansowanie realizacji projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Należy również określić kto będzie właścicielem majątku powstałego w wyniku realizacji projektu i kto będzie nim zarządzał.

3.6.3. Wykonalność instytucjonalna projektu

Należy opisać sposób, w jaki zostanie przeprowadzone przygotowanie i realizacja inwestycji oraz udowodnić, iż przyjęte rozwiązanie doprowadzi do zakończenia działań inwestycyjnych zgodnie z harmonogramem.

W szczególności rozdział ten powinien zawierać:

- opis stanu aktualnego instytucji wdrażającej projekt; jej krótką charakterystykę i analizę, w tym określenie procedur związanych z wdrażaniem;
- określenie ewentualnych innych organizacji zaangażowanych we wdrażanie projektu oraz ich powiązania z beneficjentem;
- zakres działań koniecznych do realizacji przez poszczególne podmioty i zakres odpowiedzialności podmiotów zaangażowanych we wdrażanie projektu;
- określenie liczby kontraktów w ilu będzie realizowany projekt oraz sposób wyboru wykonawców robót i usług oraz dostawców;
- wskazanie ewentualnych innych działań, które powinny wypełnić inne organizacje w celu wykonania produktów, otrzymania rezultatów oraz osiągnięcia celów;
- wskazanie źródeł finansowania działań związanych z realizacją projektu;
- identyfikację zagrożeń związanych z wykonalnością instytucjonalną projektu.

3.6.4. Trwałość projektu, zarządzanie projektem.

W tej części należy wskazać w jaki sposób zostanie zapewniona prawidłowa eksploatacja majątku powstałego w ramach projektu. Należy wskazać instytucję odpowiedzialną za zarządzanie projektem w okresie co najmniej 5 lat od rozliczenia finansowego projektu, (określając sposób finansowania kosztów związanych z utrzymaniem i eksploatacją inwestycji). Zgodnie z art. 57 pkt 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. należy wykazać, że pozostaną zachowane cele projektu, projekt nie ulegnie modyfikacji spowodowanej zmianą charakteru własności powstałej infrastruktury albo zaprzestaniem działalności.

3.7. Analiza prawna wykonalności projektu

Należy opisać kwestie prawne związane z realizacją projektu. W części tej powinna znaleźć się informacja dotycząca własności/dostępności gruntu/obiektów - gdzie będzie realizowany projekt. Powinno się również określić stopień przygotowania projektu do realizacji pod względem prawnym – zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, decyzje i pozwolenia wymagane w celu zapewnienia realizacji inwestycji i eksploatacji powstałej infrastruktury.

3.8. Promocja projektu

W tej części dokumentu należy przedstawić krótki opis działań promocyjnych unijnego źródła dofinansowania zgodnie z obowiązującymi wytycznymi w tym zakresie. Należy również przedstawić planowany budżet tych działań i harmonogram ich realizacji.

3.9. Plan wdrożenia przedsięwzięcia

Należy opisać, w jaki sposób będzie wdrażany projekt. Między innymi trzeba opisać, kto będzie odpowiedzialny za wdrożenie, w jaki sposób zostanie sfinansowana praca komórki odpowiedzialnej za wdrożenie.

Należy ponadto przedstawić harmonogram wdrożenia projektu. Harmonogram musi uwzględniać wszystkie etapy realizacji projektu: prace przygotowawcze, projektowe (jeśli dotyczy), uzyskanie wymaganych zezwoleń oraz postępowanie przetargowe i realizację projektu. Harmonogram powinien zostać przedstawiony w ujęciu kwartalnym.

4. Analizy specyficzne dla sektora

Rozdział ten powinien zawierać szczegółową charakterystykę systemu wodno-kanalizacyjnego według stanu aktualnego (przed realizacją projektu) oraz zgodnie ze stanem projektowanym (po zakończeniu projektu).

4.1. System kanalizacyjny

4.1.1. Stan aktualny

Należy przedstawić szczegółowy opis obecnego systemu kanalizacyjnego, w który nastąpi ingerencja w ramach projektu. W punkcie tym powinny się znaleźć następujące informacje:

- określenie i charakterystyka aglomeracji, do której należy przedmiotowy system kanalizacyjny (zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych),
- opis sieci kanalizacji sanitarnej w systemie – tj. jakie miejscowości, ulice, długość, stan techniczny, liczba osób obsługiwanych, ilości ścieków odbieranych przez sieć kanalizacyjną, problemy,
- opis sposobu zagospodarowania ścieków w obszarze nie objętym siecią kanalizacyjną – liczba osób zamieszkujących obszar, ilość wytwarzanych ścieków, problemy,
- opis oczyszczalni ścieków – technologia, stan techniczny, pozwolenie wodno – prawne, parametry oczyszczanych ścieków, przepustowość, odbiornik ścieków oczyszczonych, problemy, sposób postępowania z osadami ściekowymi.

4.1.2. Stan projektowany

Należy przedstawić szczegółowy opis systemu kanalizacyjnego po zakończeniu realizacji projektu. Dane, które powinny znaleźć się w tym punkcie to:

- opis sieci kanalizacji sanitarnej w systemie – długość, stan techniczny, liczba osób obsługiwanych, ilości ścieków odbieranych przez sieć kanalizacyjną,
- opis oczyszczalni ścieków – parametry nowej lub zmodernizowanej oczyszczalni ścieków, sposób postępowania z osadami ściekowymi; jeśli projekt nie dotyczył ingerencji w oczyszczalnię ścieków należy udowodnić, iż oczyszczalnia jest w stanie obsługiwać nowo powstałą sieć kanalizacyjną.

4.2. System wodociągowy

4.2.1. Stan aktualny

Podstawowy zakres danych powinien obejmować:

- określenie i charakterystykę systemu wodociągowego,

- opis sieci wodociągowej w systemie – zasięg, długość, stan techniczny, liczba osób obsługiwanych, ilość dostarczanej wody,
- opis sposobu zaopatrzenia w wodę na obszarze nie objętym siecią wodociagową – zasięg obszaru, liczba osób zamieszkujących obszar, ilość zużywanej wody, problemy,
- opis ujęć wody – technologia, stan techniczny, pozwolenie wodno – prawne, parametry wody dostarczanej do sieci, wydajność, problemy.

4.2.2. Stan projektowany

Należy przedstawić szczegółowy opis systemu wodociagowego po zakończeniu realizacji projektu. Dane, które powinny znaleźć się w tym punkcie to:

- opis sieci wodociągowej w systemie – zasięg, długość, liczba osób obsługiwanych, ilość dostarczanej wody.
- opis ujęć wody – w przypadku nowych lub zmodernizowanych ujęć wody - technologia, pozwolenie wodno – prawne, parametry wody dostarczanej do sieci, wydajność; w przypadku, gdy projekt nie stanowi interwencji w ujęcia wody należy wykazać, że istniejące w ramach systemu ujęcia wody mają wystarczającą wydajność, stan techniczny i prawny oraz parametry jakościowe dostarczanej wody pozwalające na zaopatrzenie zmodernizowanego systemu.

5. Analiza opcji

6. Plan inwestycyjny

7. Analiza finansowa

8. Analiza ekonomiczna

8.1. Analiza kosztów i korzyści (CBA – cost-benefit analysis)

8.2. Analiza efektywności kosztowej w oparciu o dynamiczny koszt jednostkowy (DGC – dynamic generation cost)

Rozdziały 5 - 8 należy sporządzić zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (MRR/H/14(1)09/2007), rozdział 11 Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013.

9. Analiza oddziaływania na środowisko

W przypadku projektów dotyczących inwestycji, dla których wymagane jest sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko, należy przedstawić streszczenie tego dokumentu.

W innym przypadku należy sporządzić krótką analizę wpływu planowanej inwestycji na poszczególne elementy środowiska naturalnego. W każdym przypadku należy określić wpływ realizowanej inwestycji na obszary „NATURA 2000”.